

ПРАТ "ВНЗ "МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ"

Інститут безпеки

МАУП

Кафедра національної безпеки

Затверджую:

Директор Інституту безпеки

Сергій ЛИСЕНКО

"07" серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Національної безпеки

Протокол № 7 від 07.08.2025 р.

Заст. зав. кафедри

Іван СЕРВЕЦЬКИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОМАДСЬКА БЕЗПЕКА ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

Спеціальності: **КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)**

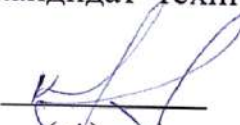
Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»**

Київ МАУП 2025

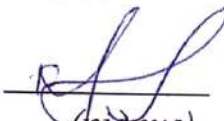
Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Юрченко Костянтин Миколайович — кандидат технічних наук, доцент
кафедри національної безпеки

(підпис)

Викладач:

Юрченко Костянтин Миколайович — кандидат технічних наук, доцент
кафедри національної безпеки

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки
Протокол № 1 від «07» серпня 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Громадська безпека та цивільний захист
Шифр та назва спеціальності	КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	5 кредитів/150 год Лекції : 24 Семінарські заняття: 36 Самостійна робота студентів: 90
Терміни вивчення дисципліни	V семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/sylabus-b/vstup-do-specialnosti-nacionalna-bezpeka.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Юрченко Костянтин Миколайович</i>	
Науковий ступінь	кандидат технічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	Доцент кафедри інформаційної та фінансової безпеки
Дисципліни, які викладає НПП	Громадська безпека та цивільний захист
Напрями наукових досліджень	Національна безпека, цивільна безпека
Посилання на реєстри ідентифікаторів науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2054-4307 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=WJATEXUAAAAJ
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	+380507417375
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-bezpeki-prat-vnz-maup/nacionalna-bezpeka/shejbut.html

Анотація курсу. Курс «Громадська безпека та цивільний захист» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про сутність завдання та принципи громадської безпеки і цивільного захисту їх роль у системі національної безпеки та захисту населення від надзвичайних ситуацій У межах дисципліни розглядаються організаційно правові та методологічні засади забезпечення громадської безпеки система цивільного захисту держави класифікація надзвичайних ситуацій та загроз механізми управління ризиками реагування і ліквідації наслідків а також питання взаємодії органів державної влади органів місцевого самоврядування силових структур та громадянського суспільства Особлива увага приділяється сучасним викликам у сфері безпеки населення зокрема техногенним природним воєнним та інформаційним загрозам

Предмет вивчення дисципліни є закономірності організації функціонування та розвитку системи громадської безпеки і цивільного захисту її інституційно правове організаційне та управлінське забезпечення механізми ідентифікації запобігання і мінімізації ризиків а також шляхи забезпечення стійкості життєдіяльності суспільства в умовах кризових явищ

Метою курсу «Громадська безпека та цивільний захист» є формування у здобувачів вищої освіти базових знань про принципи та напрями громадської безпеки розвиток умінь аналізувати ризики і загрози в умовах надзвичайних ситуацій планувати та здійснювати заходи із захисту населення територій і об'єктів інфраструктури а також набуття навичок організації взаємодії між різними суб'єктами системи безпеки

Завдання навчальної дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист» полягають у тому щоб ознайомити студентів з правовою базою у сфері безпеки та цивільного захисту сформувати розуміння структури та функцій системи захисту населення навчити аналізувати загрози і ризики у сфері громадської безпеки сформувати здатність планувати та реалізовувати заходи з реагування на надзвичайні ситуації розвинути вміння оцінювати ефективність управлінських і практичних дій у кризових умовах підготувати основу для подальшого вивчення спеціалізованих дисциплін у сфері безпеки та управління надзвичайними ситуаціями

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист не пов'язане з іншими дисциплінами.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та уміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист, сприяють успішному вивченню здобувачами вищої освіти цілої низки інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані та професійні завдання та вирішувати практичні проблеми в галузі національної безпеки, що передбачає здійснення кваліфікованого аналізу, пояснення та прогнозування безпекових явищ і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації. ЗК8. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК2. Здатність аналізувати основні напрями забезпечення національної безпеки в державі. СК3. Здатність обґрунтовувати, формулювати та аналізувати основні напрями політики забезпечення національної безпеки. СК9. Здатність давати загальну характеристику системі забезпечення

	безпеки окремої сфери забезпечення національної безпеки або виду діяльності.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН1. Організовувати професійну діяльність з дотриманням прав і свобод людини і громадянина, поваги до гідності особи, захисту її інтересів, а також законних інтересів суспільства та держави, забезпечення її суверенітету і територіальної цілісності. ПРН6. Відтворювати понятійно-категоріальний апарат загальної теорії національної безпеки щодо структури національної безпеки, об'єктів, суб'єктів та принципів забезпечення національної безпеки. ПРН10. Оцінювати стан безпеки особистості, суспільства та держави за окремими сферами забезпечення і видами діяльності на основі положень теорії безпеки окремих сфер забезпечення національної безпеки і видів діяльності. ПРН12. Аналізувати та упорядковувати основні властивості об'єктів безпеки окремих сфер забезпечення національної безпеки і видів діяльності та здійснювати класифікацію загроз об'єктам безпеки, класифікацію та ранжирування джерел загроз і вразливостей безпеки.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції ї	Семі нарсь кі зан.	Само стійн а робот а	Методи навчання/методи оцінювання
1 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; градієнтний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький);
Модуль 1. Теоретико методологічні основи громадської безпеки та цивільного захисту					
Тема 1.	Поняття сутність і структура громадської безпеки та цивільного захисту	1	1	3	
Тема 2.	Громадська безпека як складова національної безпеки України	1	1	3	
Тема 3.	Основні принципи та завдання системи цивільного захисту	1	1	3	
Тема 4.	Класифікація загроз і надзвичайних ситуацій	1	1	3	
Тема 5.	Методологічні підходи до управління ризиками у сфері громадської безпеки	1	1	3	
Модуль 2. Нормативно правові та інституційні засади громадської безпеки і цивільного захисту					
Тема 6.	Конституційні та законодавчі основи у сфері цивільного захисту	1	1	3	
Тема 7.	Міжнародно правові стандарти та практика ЄС і НАТО	1	1	3	

Тема 8.	Система державних органів та місцевого самоврядування у сфері безпеки і цивільного захисту	1	0	3	кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.	
Тема 9.	Повноваження правоохоронних органів та сил цивільного захисту	1	1	4		
Тема 10.	Взаємодія держави бізнесу та громадянського суспільства у сфері громадської безпеки	1	1	4		
Модуль 3. Актуальні загрози громадській безпеці та цивільному захисту						
Тема 11.	Техногенні аварії катастрофи та їх вплив на безпеку населення	1	1	4		
Тема 12.	Природні надзвичайні ситуації та заходи протидії їм	1	1	4		
Тема 13.	Соціальні політичні та воєнні загрози громадській безпеці	1	0	4		
Тема 14.	Інформаційні загрози у сфері цивільного захисту	1	1	4		
Тема 15.	Гібридні виклики та комплексний характер сучасних загроз	1	1	4		
Модуль 4. Стратегії та механізми забезпечення громадської безпеки і цивільного захисту						
Тема 16.	Державна стратегія та політика у сфері цивільного захисту України	1	1	4		
Тема 17.	Системи моніторингу прогнозування та раннього попередження	2	1	4		
Тема 18.	Планування та організація дій у надзвичайних ситуаціях	2	1	6		
Тема 19.	Інноваційні технології у сфері громадської безпеки та цивільного захисту	2	1	6		
Тема 20.	Перспективи розвитку системи цивільного захисту України в умовах глобалізації та євроінтеграції	2	1	6		
Модульна контрольна робота						
Всього:		24	36	90		
Форма контролю: екзамен						

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування

матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, виконання практичних завдань (написання рефератів, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних текстів установлених обсягів; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; підготовку юридичних документів, інші види діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і кафедрі.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни конкретної навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями для завданнями та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий .

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

1-й семестр

	Поточний контроль знань										Модульна контрольна робота	екзамен **	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	20	20**	100
Робота на семінарському занятті	10		10		5	10		5	10				
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування, а саме, тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність на основі аналізу фабул юридичних справ.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);

- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;

- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (Е) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

«А» – 18-20 балів;

«В» – 16-17 балів;

«С» – 14-15 балів;

«D» – 12-13 балів.

«Е» – 10-11 балів;

«FX» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Громадська безпека та цивільний захист» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену** (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі екзамену передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Екзамен виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до екзамену та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

****Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до екзамену та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену.**

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в екзаменово-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачами освіти за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності з навчальної дисципліни. Самостійна робота з кожної теми за робочою програмою навчальної дисципліни оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів з використанням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Можлива максимальна оцінка виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)	Рівень виконання			
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Незадовільний
3	3	2	1	0

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для екзамену
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D		
60-67	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Громадська безпека та цивільний захист» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Громадська безпека та цивільний захист» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела

Основна література

1. Левченко О. Г., Землянська О. В., Праховнік Н. А., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 267 с.
2. Полукаров О. І. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: конспект лекцій. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 148 с.
3. Русакова Т. І., Золотько О. В., Долженкова О. В., Левицька О. Г., Войтенко Ю. В. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: навчальний посібник. – Дніпро: ДНУ ім. О. Гончара, 2022. – 148 с.
4. Лещенко О. Я., Мельник В. М. Цивільний захист у забезпеченні національної безпеки України: монографія. – 2022. – 190 с.
5. Крюков О. І., Махортов, Захинайко, Завада. Роль держави у сфері цивільного захисту та громадської безпеки: правовий аспект: монографія. – Харків: Оберіг, 2013. – 190 с.
6. Ситюк Гавриленко В. (Колектив). Дослідження превентивних норм у сфері пожежної та техногенної безпеки і цивільного захисту. – 2018. – 192 с.
7. Сакун М. М. Цивільний захист: навчальний посібник (курс лекцій і практичні вправи). – 2015. – ХХ с.
8. Тютюнник В. В. Державна система цивільного захисту: навчальний посібник. – 2020. – ХХ с.
9. Федорчук-Мороз В. І. (ред.) Теорія та практика цивільної безпеки в Україні: монографія. – Луцьк: ЛНТУ, 2020. – 188 с.
10. Поліщук О. В. Теоретико-правові засади державної політики у сфері цивільної безпеки: монографія. – Київ: 2020. – 346 с.
11. Помаза-Пономаренко А. Л. Забезпечення публічної безпеки: особливості надання послуг, механізми правопорядку. – Журнал “Актуальні проблеми публічного управління”, 2024, № 1, с. хх–хх.
12. Ковжого С. О., Тузіков С. А., Карманний Є. В., Зенін А. П. Цивільний захист і охорона праці: навчальний посібник. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
13. Ковальчук А. Ю. Співпраця державних органів та громадськості у сфері цивільної безпеки. – 2018, с. 88.
14. Ленгер Я. І., Шваб'юк В. І. (ред.) Теорія та практика цивільної безпеки в Україні: колективна монографія. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2020. – 188 с.
15. "Громадська безпека та цивільний захист": навчальний курс (силлабус). – МАУП, 2025. – програма курсу.
16. Помаза-Пономаренко А. Л. Громадська безпека в умовах кризи: інтеграція цивільного захисту. – 2023, с. 45–60.
17. Державна політика у сфері цивільної безпеки: стратегія розвитку. – Монографія, Поліщук О. В., 2020. – 346 с. (як у пункті 10).

18. Безпека життєдіяльності, цивільний захист та публічне управління: аналітична стаття, 2024.

19. Цивільний захист, публічна безпека, громадська безпека: проблеми теоретико-правового осмислення. – Частина монографії Поліщук О. В.

20. Сокурєнко В. В., Бандурка О. М., Бортник С. М. (ред.): Безпека життєдіяльності та охорона праці. – Харків: ХНУВС, 2021. – 308 с.